

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Α. Η συγγραφέας αναφέρεται στις κοινωνικές ταυτότητες που χαρακτηρίζουν τους ανθρώπους. Ορισμένες αποτελούν αξίες με κοινωνική βαρύτητα, αλλά συχνά υπάρχει υποκειμενική αξιολόγηση. Όσες ταυτότητες αναβαθμίζουν κοινωνικά το άτομο είναι αμετάβλητες, απορρίπτοντας όμως χαρακτηριστικά υπονομευτικά της προβολής τους. Σημαίνουσα κοινωνική ταυτότητα είναι η τοπική καταγωγή που τους αυτοπροσδιορίζει. Η συγγραφέας επισημαίνει επίσης, ότι την όποια αντίληψη- ταυτότητα την δημιουργεί το άτομο και όχι το κοινωνικό του περιβάλλον, γι αυτό και είναι μεταβαλλόμενες, αφύσικες και αφετηρία κοινωνικών στερεοτύπων. Αυτά βασίζονται σε απαράλλακτα χαρακτηριστικά των ταυτοτήτων, όπως του παραδείγματος του φύλου που είναι κοινωνικό απότοκο και όχι φυσικό, με απόρροια τον κοινωνικό ρατσισμό κατά της γυναίκας.

Β. α) Λ, β) Λ, γ) Σ, δ) Σ, ε) Λ

Β.2. Τα δομικά στοιχεία της πρώτης παραγράφου είναι: Η θεματική περίοδος: Οι κοινωνικές ταυτότητες είναι πολλές, είναι ιεραρχημένες και άνισες. Τα Σχόλια: «Τις ταυτότητες τις κατακτάει... μικρή κοινωνική αξία» και η κατακλείδα, η οποία δεν υπάρχει.

Ως τρόπος ανάπτυξης παραγράφου χρησιμοποιείται ο συνδυασμός μεθόδων. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιείται η μέθοδος της αιτιολόγησης, των παραδειγμάτων και της σύγκρισης αντίθεσης. Αναλυτικότερα, συγκρίνει τις σταθερές και τις ρευστές κοινωνικές ταυτότητες (συγκρινόμενα μέλη) «άλλες, αντίθετα, είναι πολύ πιο ρευστές». Με την μέθοδο της αιτιολόγησης αιτιολογεί, γιατί κάποιες κοινωνικές ταυτότητες θεωρούνται σταθερές «Γιατί είναι επενδυμένες με μεγάλη κοινωνική αξία» και κάποιες πιο ρευστές «γιατί έχουν... κοινωνική αξία». Τέλος, ενισχύει την θέση της με παραδείγματα «την εθνική π.χ., ...ειδικές συνθήκες».

Β.3.

αθέμιτο: άδικο

προβάλλουν: παρουσιάζουν

αφομοιώνουν: ενσωματώνουν

παράγοντες: συντελεστές

πεπιοίθηση: αντίληψη

Β.4. Η συνοχή μεταξύ των παραγράφων 6-7 επιτυγχάνεται με την επανάληψη της λέξης «ταυτότητα». Μεταξύ των παραγράφων 7-8

επιτυγχάνεται με την επανάληψη της έκφρασης «κοινωνικές ταυτότητες φύλου» και με την διαρθρωτική λέξη «βεβαίως», η οποία δηλώνει επιβεβαίωση. Τέλος, οι παράγραφοι 8-9 συνδέονται με το «Και» που λειτουργεί εμφατικά- προσθετικά.

Γ. Έκθεση.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο, άρα απαιτείται τίτλος. Δημοσίευση στον τοπικό τύπο, άρα απαιτείται κυριολεξία και επίσημο λεξιλόγιο, απευθυνόμενο σε ενήλικο κοινό.

Θέμα: Κοινωνικός ρατσισμός, δηλαδή υποτιμητική αντίληψη έναντι συνανθρώπων με κριτήριο την κοινωνική τους υπόσταση που καθορίζεται από το οικονομικό, μορφωτικό, κοινωνικό επίπεδο και την επαγγελματική κατάσταση.

Πρόλογος: ιστορική αναδρομή και ανάδειξη της διαχρονικότητας του ρατσισμού με επισήμανση στο φυλετικό ρατσισμό που κυριαρχούσε στο παρελθόν και στον πρόσφατα αναδεικνυόμενο κοινωνικό ρατσισμό

Ζητούμενο 1: Αίτια του κοινωνικού ρατσισμού

α. Ψυχολογικά, τα συμπλέγματα κατωτερότητας οδηγούν στην ανάγκη αυτεπιβεβαίωσης.

β. Προσπάθεια διατήρησης της κατεστημένης τάξης πραγμάτων.

γ. Κοινωνικά, η ανομοιογένεια στη σύνθεση των πόλεων ,η κρίση των θεσμών και της ηθικής. Παράλληλα η αναξιοκρατία και η αδικία οδηγούν στη ρατσιστική αντίδραση.

δ. Η υποβάθμιση της ποιότητας ζωής και η μόδα ενθαρρύνουν τον ανταγωνισμό.

ε. Η εκμετάλλευση των αδυνάμων για οικονομικά συμφέροντα.

στ. Πολιτικά και θρησκευτικά, οι ιδεολογικές διαφορές και ο φανατισμός.

ζ. Η οικονομική κρίση και η άνιση κατανομή πλούτου.

Ζητούμενο 2: Επιπτώσεις του κοινωνικού ρατσισμού

α. Καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

β. Περιθωριοποίηση ατόμων και ομάδων.

γ. Απουσία ποιότητας ζωής χωρίς κοινωνική ομαλότητα.

δ. Κοινωνικές συγκρούσεις με βία, εγκληματικότητα και φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας(ναρκωτικά, χουλιγκανισμός, ληστείες, δολιοφθορές) .

ε. Έλλειψη συνεργασίας σε κάθε τομέα, στασιμότητα πολιτισμική.

στ. Υπονόμευση της δημοκρατίας.

ζ. Αντικοινωνικότητα των μαθητών και διακρίσεις ως και επιπεδοποίηση.

η. Γκετοποίηση των μαθητών- θυμάτων και συχνά οριστική φυγή τους απ' το σχολείο ή επιθετικότητα, ακόμα και αναίτια.

Ζητούμενο 3: Τρόποι αντιμετώπισης του κοινωνικού ρατσισμού

α. Ανθρωπιστική παιδεία που προάγει την κοινωνική δικαιοσύνη

β. Καλλιέργεια της κοινωνικότητας, της αλληλεγγύης και του αλληλοσεβασμού από την οικογένεια και το σχολείο.

γ. Διδασκαλία ανοχής της διαφορετικότητας από τους φορείς διαπαιδαγώγησης

δ. Ενίσχυση της δημοκρατίας και των αρχών που τη στηρίζουν

ε. Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης από τα πολιτικά πρόσωπα και τα ΜΜΕ

στ. Στήριξη των αδυνάμων εργασιακά, οικονομικά, μορφωτικά, ώστε το επίπεδό τους να τους δίνει τη δυνατότητα να λειτουργούν αυτοδύναμα.

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

B.1. Τα συναισθήματα της Κωνσταντίνας από την πρώτη μέρα στο γερμανικό σχολείο είναι ανάμεικτα. Αρχικά, πριν γνωρίσει τον διευθυντή του σχολείου η Κωνσταντίνα διακατεχόταν από μεγάλη αγωνία και φόβο. Τα χέρια της είχαν ιδρώσει, είχε χάσει το χρώμα της και η καρδιά της χτυπούσε δυνατά, όσο και αν οι γονείς της προσπαθούσαν να την ενθαρρύνουν. Όταν μπήκε στο γραφείο, καθόταν στην άκρη της καρέκλας, σαν να ήθελε να είναι σε ετοιμότητα, για να αποδράσει και παράλληλα κατακλυζόταν από τεράστια αμηχανία. Στη συνέχεια, όμως, η προσιτή στάση του διευθυντή και η θερμή αποδοχή του της ενέπνευσε εμπιστοσύνη και ηρεμία. Επίσης, η σιγουριά του ότι η Κωνσταντίνα θα τα καταφέρει στο νέο σχολικό περιβάλλον μετέτρεψε την ανασφάλειά της σε αισιοδοξία και δύναμη και ενίσχυσε την αυτοπεποίθησή της. Έτσι, η Κωνσταντίνα ένιωθε πια έτοιμη να ανταποκριθεί στις δυσκολίες της νέας της ζωής.

B.2.

α) Αξιοποιείται η τεχνική της αφήγησης στο χωρίο: «Εκεί πηγαίναμε...μια μύρα». Στο χωρίο: «Το δωμάτιο...όνειρα ξύπνια» χρησιμοποιείται η τεχνική της περιγραφής.

β) Η αφηγήτρια ταυτίζεται με την βασική ηρωίδα. Η αφήγηση γίνεται σε α' πρόσωπο, διότι η αφηγήτρια συμμετέχει στην ιστορία. Πιο συγκεκριμένα, είναι η πρωταγωνίστρια της ιστορίας, οπότε ο αφηγητής είναι ομοδιηγητικός- αυτοδιηγητικός.

γ) **Μεταφορές:** «τώρα που βουλιάζω στην στεριά», «περνάει από μπροστά μου όλη μου η ζωή».

Παρομοιώσεις: «σαν κινηματογραφική ταινία», «σαν του παλιού καιρού».

Εικόνα: «Όσο ο Χερ...καρφωμένο πάνω μου».
(η περιγραφή της τάξης και των παιδιών)

B.3

Αθήνα, 24/10/2020

Φίλη μου,
Ελένη

Ξέρω πως έχω πολύ καιρό να σου γράψω. Θυμάσαι που σου είχα αναφέρει, ότι μόλις αποκατασταθώ στο νέο μου σπίτι και βάλω την ζωή μου σε μία τάξη, θα σου στείλω, για να σε ενημερώσω για τις εξελίξεις; Βρήκα, λοιπόν, τώρα την ευκαιρία να σου γράψω και να σου πω τα νέα μου αλλά και τις πρώτες εντυπώσεις που σχημάτισα για το νέο μου σχολείο.

Η πρώτη μέρα στο νέο σχολείο θεωρώ, ότι μπορεί να χαρακτηριστεί από αμηχανία και φόβο. Δεν σου κρύβω, πως φοβόμουν τι θα έχω να αντιμετωπίσω και αν θα μπορέσω να εγκλιματιστώ πλήρως. Όμως, το θερμό καλωσόρισμα, που δέχθηκα από τον διευθυντή του σχολείου, με έκανε να αισθανθώ μεγαλύτερη σιγουριά και άνεση.

Το γερμανικό σχολείο είναι τελείως διαφορετικό από το ελληνικό και εξωτερικά, αλλά και ως προς την οργάνωση. Ο χώρος του σχολείου είναι ιδιαίτερα επιβλητικός και φροντισμένος, όπως και οι αίθουσες διδασκαλίας. Επίσης, παρατήρησα από την πρώτη στιγμή, ότι είναι αρκετά ιδιαίτερο και ως προς το πρόγραμμα σπουδών, γιατί μόνο οι μαθητές με αποδεδειγμένα υψηλές επιδόσεις προάγονται στο πανεπιστήμιο, ενώ οι υπόλοιποι φοιτούν σε διαφορετικό σχολείο και ακολουθούν επαγγελματικές ή τεχνικές σχολές, κατηγοριοποίηση που η μαμά μου θεωρεί αντιπαιδαγωγική!

Όλα τα νέα δεδομένα, Ελένη, δεν σου κρύβω ότι με προβληματίζουν πολύ και με αγχώνουν ακόμα περισσότερο, για το αν θα μπορέσω να ανταπεξέλθω επάξια. Σε αυτό το σημείο πρέπει να κλείσω το γράμμα μου, γιατί πρέπει να προετοιμαστώ για αύριο. Γράψε μου και εσύ τα νέα σου, μόλις μπορέσεις. Θα περιμένω με ανυπομονησία. Μου λείπει πολύ η παλιά μου ζωή!

Με αγάπη,
(όνομα)